

1 - Resitasjon fra Koranen (ca 3 min)

I alle muslimske miljøer kan resitasjon fra Koranen forstås som den grunnleggende lydige handling (se artikkelen om musikk i islam). Koranresitasjon er ikke musikk i tradisjonell forstand, men er like fullt preget av rytme, modus og så videre. Den foregår alltid på arabisk, siden Gud har åpenbart sitt ord på arabisk. I Nora Eggens grundige bok *Koranen* (Solum 2007) behandles både resitasjon, tolkning og andre tradisjonelle vitenskaper knyttet til Koranen. Selve ordet Koran oversettes ofte med ”resitasjon”, noe som indikerer at Guds ord kan forstås som lydlig, ikke bare skriftlig. Videre må en eventuell oversettelse av Koranen forstås som en tolkning, og ikke som Guds rene ord.

I dette eksempelet, som er hentet fra Tyrkia, hører vi de fem første *ayaene* eller versene fra *sure 2*, Kua. Selv om Koranresitasjon i hovedsak høres ganske likt ut over hele verden, finner vi mange variasjoner med hensyn til tonehøyde, intervaller, utsmykning, hvor langt vokaler trekkes ut, grader av intensitet, med mer. En viktig markør gjelder *hamza*, en stemmeløs gluttural plosiv (engelsk: *glottal stop*), noe som brukes i mange talespråk. I de forskjellige resitasjonsskolene er det ulike regler for når slike plosiver skal legges til eller droppes. Mange eksempler (lydfiler med Koranresitasjon) er tilgjengelige på Internett, for eksempel på Islamtorget (torget.islam.no). Her kan en blant annet sammenligne kjente resitatører og ulike lesetradisjoner.

Det finnes altså mange lesetradisjoner innenfor Koranresitasjon. I mange oversikter regnes det opp ti kanoniske og enda flere ikke-kanoniske skoler. De kanoniske må innfri tre krav: 1) Resitasjonen må følge ortografien i teksten nøye – bokstav for bokstav, 2) den må korrespondere med syntaksen i det arabiske språket, og 3) den må kunne føres tilbake til Muhammad selv, via *isnad* (en kjede av navngitte, troverdige personer eller grupper av personer som sikrer korrekt overlevering gjennom historien). Mange *hadith*er handler derfor om resitasjon av Koranen.

Koranresitasjon skal ideelt sett lyde tydelig, rent, høytidelig og vakkert. Tittelen *hafiz* (resitator eller beskytter) er forbeholdt en som kan resitere hele Koranen. Tittelen *imam* (forbilde) gjelder innenfor *sunni*-islam en som har som oppgave å lede bønnen, det vil blant annet si å resitere Koranen. *Sure 1* (Åpningsbønnen) inngår for øvrig i alle de fem daglige bønnene.

Når elevene skal arbeide med dette utdraget, er flere tilnæringsmåter aktuelle – avhengig av elevenes alder, bakgrunn, interesser, med mer. De følgende forslagene kan suppleres, modifieres og kombineres på mange måter:

- 1) En fri, assosiativ tilnærming med utgangspunkt i spørsmål som: Hvordan høres dette ut? Hvilke assosiasjoner får jeg? Ligner det på noe annet jeg har hørt? Hva tror jeg stemmen leser/synger om?
- 2) En mer musikkfaglig tilnærming med utgangspunkt i spørsmål som: Hvor mange ulike toner hører jeg? Hvordan kan rytmen karakteriseres? Hva slags musikalske ornamenter hører jeg? På hvilken måte virker det som om det rent musikalske er underlagt det tekstlige?
- 3) En mer religionsfaglig tilnærming med utgangspunkt i spørsmål som: Hva kjennetegner Koranen, og hva kjennetegner *sure 2*? Hva er poenget med Koranresitasjon i islam? Hva skjer i moskeene?
- 4) En mer helhetlig eller tverrfaglig tilnærming med utgangspunkt i spørsmål som: Hvilken rolle har lyd og musikk i religionen islam? Hvordan er forholdet mellom Koranen som skrift

og Koranen som lyd? Hvordan forholder det seg med Koranresitasjon og islam i forhold til resitasjon av hellige tekster i andre religioner?